

Udkastet foreslaaede, der hviler paa et skriftligt Grundlag. Forsaavidt det dernæst er gjort gjældende, at det i ethvert Fald vilde være urigtigt at indføre en ny og væsentlig afvigende Procesform i enkelte Arter af Sager og lade den ældre bestaae i andre, har Ministeriet heller ikke kunnet tiltræde denne Anskuelse. Dvertimod maa Man — selv ganske affect fra, at der maaskee netop i Søs og Handelsrettens Organisation ligger en særlig Grund til en mundtlig Procesform, hvorom Mere nedenfor — paa det Bestemteste holde for, at det netop er det Rette først i en indskrænket Sphære at prøve den nye Procesform, som Grundloven har stillet i Udsigt, for at man siden, hvis man maatte see sig istand til at gennemføre den i hele den civile Retsspleie, kunde gjøre dette, bevirget ved de Erfaringer, der i hin Sphære vare indvundne.

Ministeriet anseer det imidlertid ikke alene for muligt at indføre den mundtlige Procedure ved Søs og Handelsretten, men Man maa endog fremdeles fastholde, at den i sig er at foretrække for den skriftlige. Det er nemlig indlysende, at de ikke retskyndige Medlemmer af Retten ifølge hele deres Udvikling og Forbannelse langt lettere ville kunne opfatte en Sag gennem en mundtlig Forhandling end ved Gjennemlæsning af Indlæg, og at denne sidste derhos vilde kræve en saadan Tidsansvendelse, som Man ikke tør gjøre Regning paa, at Mænd, der have en privat Bedrift at varetage, ville være istand til at hbe, medens deres Indflydelse paa Sagens Afgjørelse næsten ganske vilde tabe sin Betydning, dersom de skulde være henviste til alene at erhverve Kundskab om Sagen gennem et Referat af den retslærde Formand. Ikke mindre sikkert er det, at den Fremfryndelse af Sagens Afgjørelse, som Man har betragtet som et meget væsentligt Formaal, langt lettere vil kunne naaes ved den mundtlige end ved den skriftlige Procedure. I den Henseende kan Man uden Tvivl i meget høi Grad paaberaabe sig de Erfaringer, Man har gjort hos os; thi naar der naaget Lovgivningens Bestræbelser for at bevirke Sagens Fremme og den Iver, hvormed Domstolene uden Tvivl have vaaget over de paagjældende Lovbestemmelers Overholdelse,

bestandig, og med Fryde, føres Klage over Sagens langsomme Gang, tør Man sikkert for en væsentlig Del søge Skylden herfor i den hos os gjældende Procedures Natur, uden at Man iøvrigt her skal indlade sig paa at undersøge, hvorvidt denne Mangel mulig opveies ved andre Fordele og Fortrin, der ere uadskillelig forbundne med den nu gjældende Procesform.

Som Følge heraf har Man troet bestemt at maatte holde paa Procedurens Mundtlighed med alle dens Konsekvenser: Sagens Udvikling gennem en mundtlig Forhandling, som alle de Dommere, der skulle tage Del i Dommens Afgivelse, maae have overværet, Vidners Afhøring saavidt muligt i den samlede Rets Overværelse, osv. Smidlertid har Man dog ikke troet det muligt aldeles at undvære et skriftligt Grundlag for Proceduren. Det er nemlig uniskjendeligt, at en udelukkende mundtlig Forhandling, under hvilken Parterne ofte ikke kunne være forberedte paa, hvad Modparten vil anføre, let baner Veien for Ovrasselser, og giver det større Talent hos en Sagfører en overveiende og utilbørlig Indflydelse paa Sagens Afgjørelse. Hertil kommer endvidere, at Proceduren i Appellinstansen paa Grund af den i vor Lovgivning herskende Forhandlingsmåde, som Udkastet i alt Væsentligt har villet fastholde, er aldeles afhængig af Proceduren i første Instans, og at det derfor er en uestergivelig Fordring, at Grundlaget for denne sidste maa staae fuldkommen fast, Noget, man under en rent mundtlig Procedure kun paa en meget usfuldkommen Maade kan naae*). Man kan i den Henseende ogsaa paaberaabe sig Erfaringer fra andre Lande. I Hamborg er det saaledes hyppigt Tilfældet, skjøndt det er en aldeles frivillig Sag, at Sagførerne forinden Forhandlingerne meddele hinanden Grundtrækkene af deres Foredrag, og i Belgien have de fleste Handelsretter ved regle-

*) Ved den Hamborgske Handelsret optegner Retsskriveren under Forhandlingerne det Væsentlige af Parternes Foredrag til Brug for Appellinstansen; men denne Optegnelse, der ikke oplæses eller rathaberes, kan egentlig kun afgive et fyldestgjørende Grundlag, naar Man kan gjøre Regning paa Parternes Medvirkning til at fuldstændiggjøre samme.